

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

III. De vers. 3. Deus meus sperabo in eum &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

S E R M O III.

De Verf. III. *Deus meus sperabo in eum: quoniam ipse liberavit me de laqueo venantium, & à verbo aspero.*

EGo utique, Fratres, in hoc verbo magna meipsum pietate compungor, & valde misereor animæ meæ. *Ipsè liberavit me de laqueo venantium.* Ergone bestię fumus nos? Bestię prorsus. *Homo cum in honore esset, non intellexit, comparatus est jumentis insipientibus*^a. Bestię profecto sunt homines, oves errantes non habentes pastorem. Quid superbis ô homo? quid te sciolum jactas? Vide quia bestia factus es, cui venandæ laquei præparantur. Sed qui sunt venatores isti? Venatores utique pessimi & nequissimi, callidissimi & crudelissimi. Venatores qui cornu non sonant, ut non audiantur, sed sagittant in occultis immaculatum. Ipsi rectores sunt tenebrarum harum, astutissimi versutia & malitia diabolicæ fraudis, ita ut sicut est ante venatorem bestia, sic ad eorum comparationem sit quilibet astutissimus hominum, præter eos duntaxat, qui cum Apostolo^b: non ignorant cogitationes eorum, quibus in Dei sapientia datum est fraudes deprehendere malignorum. Obsecro vos novellæ plantationes Dei, vos qui nondum exercitatos habetis sensus ad discretionem boni & mali, nolite sequi cordis vestri judicium, nolite abundare in sensu vestro; ne vos tanquam rudes adhuc versutus ille venator decipiat. Nam silvestribus illis & omnino bestialibus bestiis (seculares homines loquor) apertos satis expandit laqueos, utpote quos facile capiendos esse non dabit. Vobis autem qui tanquam prudentiores cervi serpentes necatis*, & desideratis ad fontem vivum, subtiliores occultat laqueos, & callidiora fraudis suæ argumenta conquirat. Unde, obsecro, vos humiliamini sub potenti manu Dei pastoris vestri, & acquiescite eorum consilijs, qui melius norunt venatoris illius versutias, edocti diuturno longi temporis exercitio, & crebris experimentis tam in se quam in multis.

Sed ecce quia jam venatores & bestias novimus, quisnam sit *laqueus* iste, quærendum est. Nolo ego adinvenire ex me, nec dubium aliquod tradere vobis. Ostendat nobis Apostolus laqueum istum, ipse enim venatorum illorum non ignorat cogitationes. Dic nobis, inquam, beate Paule, quis sit laqueus iste diaboli, à quo se liberatam fidelis anima congratulatur? *Qui volunt, inquit^c, divites fieri in hoc seculo, incidunt in tentationes, & in laqueum diaboli.* Ergone laqueus diaboli divitiæ sunt hujus seculi? Heu quàm paucos invenimus, qui ab hoc laqueo liberati exultent, quam multos, qui dolent quòd parum sibi videntur irretiti, & adhuc

*a Pfal. 48. c
Homo bestia
cui laquei
præparantur.
Qui qualesve
venatores.

b 2. Cor. 2. c

Cantella contra dolos hujus venatoris laqueos.
*Vide S. August. in Pfal. 41. *Quemadmodum def. cervus.*

c 1. Tim. 6. b
Divitiæ laquei diaboli.

In Psalmum XC. Qui Habitat, Serm. III. 499

adhuc quantum possunt ipsi se involvere & intricare laborant! Vos qui reliquistis omnia, & secuti estis non habentem ubi caput suum reclinaret Filium hominis ^d, exultate & dicite: *quoniam ipse liberavit me de laqueo venantium.* Confitemini illi toto corde, tota anima, tota virtute, & ex ipsis medullis cordis gratias ei agite, dicentes: *quoniam ipse liberavit me de laqueo venantium.* Et ut noveritis quam magnum sit beneficium hoc, & sciatis quæ à Deo donata sunt vobis, audite quod sequitur: *Et à verbo aspero.* O homo, vel magis bestia; laqueum non timebas? Time vel malleum. *A verbo*, inquit, *aspero.* Quod est hoc verbum, nisi illud insatiabilis gehennæ. *Affer, affer, percutite, dilacera, cito interfice, velociter spolia detrahe?* Quod est verbum asperum nisi, *Tollatur impius ne videat gloriam Dei?* Quomodo exultant venatores capta bestia, & clamant: *tolle, tolle, infige verubus, infer prunis, & male bullientibus impone lebetibus?* Verbum asperum fuit quod protulit domus exasperans populus Judæorum. *Tolle, tolle: crucifige eum.* Quam horribile verbum, quam asperum, quam crudele? Vere dentes eorum arma & sagittæ, & lingua eorum gladius acutus. Hoc verbum asperum tu sustinisti Domine. Cur, nisi ut nos liberares à verbo aspero? Sit jam pietatis tuæ, ut non sustineamus nos, quod tu dignatus es sustinere pro nobis.

^d Luc. 9. 8

^{Quod verbum asperum.}

^e Joan. 19.

Respondent homines seculares cum eis suademus agere poenitentiam, & dicunt: Durus est hic sermo. Nempe hoc est quod in Evangelio legimus ^f. Loquebatur de poenitentia ipsa Dominus, sed in figura tanquam his quibus non erat datum nosse mysterium regni Dei. Cum audirent dicentem, *Nisi manducaveritis carnem filij hominis, & biberitis ejus sanguinem,* dixerunt: *Durus est hic sermo, & abierunt retrorsum.* Quid autem est manducare ejus carnem, & bibere sanguinem, nisi communicare passionibus ejus, & eam conversationem imitari, quam gessit in carne? Unde & hoc designat illibatam illud Altaris sacramentum, ubi dominicum corpus accipimus: ut sicut videtur illa panis forma in nos intrare, sic noverimus per eam quam in terris habuit conversationem, ipsum intrare in nos, ad habitandum per fidem in cordibus nostris. Cum enim justitia ingreditur, ille ingreditur qui factus est nobis à Deo Patre justitia. Sed & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo. tamen adhuc multi nobis dicunt: Durus est hic sermo. Ergone durum est momentaneum hoc & leve tribulationis, quod supra modum in sublimitate æternum pondus gloriæ operatur in nobis? Durum est brevissimo & levissimo labore cruciatus illos & tormenta redimere, quæ nullus terminus finiat, nullus animus sufficiat cogitare? Durum vobis vide-

^f Joan. 6. f
Poenitentia cohortatio secularibus durus sermo.

Sacramenti Altaris mystica significatio.

Omnis labor & asperitas presentis lenitur cogitatione gehennæ.

Sermones S. Bernardi.

R r r

tur cum

h Matt. 25. d

tur cum dicitur: *Agite Penitentiam? Erratis, sed audituri estis aliquando verbum asperum, sermonem durum, auditionem malam: Ite maledicti in ignem eternum.* Ita dico vobis hoc timete, hoc durum reputate, & inveniatis, quia jugum Domini suave est, & onus ejus leve. Si in seipso suave illud credere necdum potestis, vel hoc non ignoratis quoniam hujus comparatione suavissimum est.

i Matt. 25. a
Felix & se-
cura pauper-
tas religiofo-
rum.

Vos autem, Fratres mei, vos pennati, ante quorum oculos frustra jacitur rete: vos qui divitias hujus seculi penitus reliquistis, quid timeatis à verbo aspero, quoniam liberati estis à laqueo? Felix tu Idithun, pro quo Psalmi quidam inscripti sunt, qui transfiliisti laqueum, ut omnino longe fieres à verbo aspero. Quibus enim dicitur: *Ite maledicti in ignem eternum. Esurivi enim, & non dedistis mihi manducare*, quibus, inquam, dicitur; nisi his qui substantiam hujus mundi habuere? Nunquid non valde exhilarantur ad verbum hoc corda vestra, & spirituali jucunditate replentur? Nunquid non preciosiorem ducitis paupertatem vestram thesauris seculi? Siquidem ipsa est quæ liberat vos à verbo aspero. Quomodo namque à nobis exigit Deus, quod pro ipsius amore relictum est? Et tamen etiam hoc facitis, & de labore manuum vestrarum Christus alitur & vestitur, ut nihil desit. Agite ergo gratias, exultate & dicite: *quoniam ipse liberavit me de laqueo venantium, & à verbo aspero.* Exultate, inquam, sed adhuc interim cum tremore. Lætos vos esse volo, sed nondum securos. Gaudentes in Spiritu sancto, sed tamen paventes adhuc, & caventes à recidivo.

Apostasia
Religiosis post
relictum sa-
culum magis
pavenda &
cavenda.

h Num. 14.
Et qualis po-
tissimum.

Quid enim vobis ultra pavendum est? Unum utique, idque gravissimum, peccatum Judæ, peccatum apostasiæ. Bene enim factum est ut pennas acciperetis sicut columbæ, & volaretis ad requiescendum. Nam in terra non erat requies, sed labor & dolor, & afflictio spiritus. Quid ergo timendum est sic volanti, nisi ne fortè cadaver vel simile aliquid in terra videat, cujus desiderio tractus videatur à venatoribus illis pessimis, & preparatis laqueis capiatur, & sint novissima hominis illius pejora prioribus? Hoc, inquam, omnino timendum est, ne quis aut corde solo, aut etiam corpore ad vomitum revertatur. Legimus enim de filiis Israel quia corde redierunt in Ægyptum. Nam corpore reverti, clausum post eorum talos rubrum mare prohibebat. Hoc est quod vehementer singulis quibusdam timendum est, ne quando forte eatenus Deum offendant, ut manifeste abijciantur & evomantur ab eo: aut si pudor neget apostasiam corporis, tepor ipse paulatim ingerat apostasiam cordis: ut videlicet in habitu religionis cor seculare gerant, & quidquid secularis consolationis invenire potuerint, amplectantur. Neque enim sumus nos Apo-
stolo

In Psalmum XC. Qui Habitat, Serm. IV. 501

stolo sanctiores, qui tamen verebatur, ne forte cum alijs prædicasset, ipse reprobus efficeretur ^l. Sed id tandiu timendum est, donec laqueus contritus sit, donec corpus istud anima deposuerit. Nam & ipsum corpus laqueus quidam est, unde & oculus legitur animam deprædari ^m. Minimè ergò decet esse securum hominem, qui secum portat laqueum suum, imò verò bonum est magis habitare in adjutorio Altissimi, ut per eum possit laqueus evitari.

l 1. Cor. 2. d

m Thren. 3. f

S E R M O IV.

De *ψ. IV. Scapulis suis obumbrabit tibi, &c.*

CONFITENTI humiliter, & devotè gratias referenti, non immeritò ampliora beneficia promittuntur. Nam qui fidelis invenitur in modico, jure constituetur super multa: sicut econtrariò accipiendis indignus est, qui fuerit de acceptis ingratus. Itaque devotæ illi gratiarum actioni respondet spiritus, non id solum, inquit, faciet, sed & *scapulis suis obumbrabit tibi*. Gredo in his scapulis geminam Dei promissionem intelligendam, vitæ scilicet ejus quæ nunc est, pariter & futuræ. Si enim solum promitteret regnum, & in itinere deesset viaticum, omnino conquererentur homines & responderent: Magnum quidè est quod promittitur, sed perveniendi illuc nulla facultas datur. Propterea qui post hoc seculum vitam promisit æternam, ipse dandum etiam in hoc seculo centuplum providentissima pietate præmisit ^a. Quid jam excusationis habes, ô homo? Profectò obstructum est os loquentium iniqua. Quid plus adferet ad tentandum, nisi quia longa futura est via tua? Et si grandis tibi restat via, cur hoc timeas, cui fortis cibus datur, ne deficere possis in via? Helix utique cibus allatus est ab Angelo ^b, quo nullus in humana consuetudine vilior invenitur, scilicet panis & aqua: tanta tamen fortitudo collata est, ut quadraginta diebus ambulans non fatigaretur nec esuriret. Vis tibi hunc cibum ab Angelis ministrari? Mirum valde, si non vis.

Gratitudo non meretur beneficia.

a Matth. 19. d
Deus & magna promittit, & assequendæ facultatem præstat.
b 3. Reg. 19. b

Quòd si cibum hunc desideras, & angelica ministeria non superba, sed humili magis ambitione requiris, audi quomodò scriptum sit de Domino ^c: quia tentante Diabolo, & suadente, ut de lapidibus faceret panem, restitit & dixit: *Non in solo pane vivit homo* ^d, sed in omni verbo quod procedit de ore Dei, deinde tentationibus superatis, & tentatore fugato, accesserunt Angeli, & ministrabant ei. Et tu ergo, si vis habere ministerium Angelorum, fuge consolationes sæculi, & tentationibus resiste Diaboli. Renuat consolari anima tuâ in alijs, si vis in Dei memoria delectari. Cum esuris, currere suadet ad panem: at tu potius audi di-

c Matt. 4. a

d Deut. 8. a

Suggestionibus Diaboli quomodo obviandum.

Rrr 2

centem: